

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.09.2015
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	29.12.2017
Avaldamismärge:	RT I, 30.06.2015, 55

Püsiasiustusega väikesaarte seadus

Vastu võetud 11.02.2003
[RT I 2003, 23, 141](#)
 jõustumine 01.01.2004

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.02.2007	RT I 2007, 25, 133	01.01.2008
20.05.2010	RT I 2010, 29, 151	20.06.2010
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
11.06.2015	RT I, 30.06.2015, 4	01.09.2015, osaliselt 01.07.2015

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse toimimisala

Käesolev seadus sätestab erisused, mis tulenevad püsiasiustusega väikesaarte saareliste tingimuste eripärast ning ei ole sätestatud teiste seadustega.

§ 2. Seaduses kasutatavad mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) saarvald – püsiasiustusega väikesaart või saarterühma tervikuna haldav vald; [[RT I 2007, 25, 133](#)- jõust. 01.01.2008]
- 2) saarelise osaga vald – saarvaldade hulka mittekuuluv vald, mille koosseisus on püsiasiustusega väikesaari;
- 3) püsiasiustusega väikesaared (edaspidi *väikesaared*) – Abruca, Kihnu, Kessulaid, Kõinastu, Manija, Osmussaar, Piirissaar, Prangli, Ruhnu, Vilsandi ja Vormsi; [[RT I 2007, 25, 133](#)- jõust. 01.01.2008]
- 4) suursaared – Saaremaa, Hiiumaa ja Muhu.
- 5) püsiasiustus – alaliselt ja peamiselt väikesaarel elamine; [[RT I 2007, 25, 133](#)- jõust. 01.01.2008]
- 6) püsielanik – isik, kes alaliselt ja peamiselt elab väikesaarel ja kelle elukoha andmed on kantud rahvastikuregistrisse väikesaarel asuva asustatuse täpsusega. [[RT I 2007, 25, 133](#)- jõust. 01.01.2008]

§ 3. Riigi ja kohalike omavalitsuste eesmärgid

Riigi ja kohalike omavalitsuste eesmärgid püsiasiustusega väikesaarte haldamisel on:

- 1) püsiasiustuse taastamine, säilitamine ja arengusuutlikkuse toetamine;
- 2) omavalitsusliku suutlikkuse toetamine ja osalusdemokraatia suurendamine;
- 3) püsielanikele töökohtade ja toimetulekuvõimaluste loomine ning ettevõtluse toetamine;
- 4) esmatähtsate avalike teenuste (politsei- ja päästeasutused, joogivesi, post- ja elektrivõrk, elektrivarustus, transpordiühendus, alus-, põhi- ja keskharidus, sotsiaalabi) kättesaadavuse tagamine; [[RT I 2010, 29, 151](#)- jõust. 20.06.2010]
- 5) saarte elulaadi omapära ja rahvakultuuri järjepidevuse säilitamine;

6) väikesaarte iseloomuliku maastikuilme ja looduskeskkonna säilitamine ja kaitsmine;
7) püsielanike tegevuse ja huvide sidumine territoriaalmere ja riigipiiri kaitse ning keskkonnahoiu riiklike vajadustega.

[RT I 2007, 25, 133- jõust. 01.01.2008]

§ 4. Väikesaarte komisjon

(1) Väikesaarte arenguga seonduvate küsimuste arutamiseks ja Vabariigi Valitsuse nõustamiseks väikesaarte suunatud regionaalpoliitika küsimustes moodustatakse väikesaarte komisjon (edaspidi *komisjon*).

(2) Komisjoni pädevuses on:

1) seisukoha esitamine Vabariigi Valitsusele väikesaarte arengut mõjutavate programmide ja arengukavade kohta;

2) ettepanekute esitamine Vabariigi Valitsusele ja ministereeriumidele väikesaarte suunatud riiklike programmide algatamiseks ja finantseerimiseks;

3) seisukoha esitamine Vabariigi Valitsusele riigieelarve eelnõu kohta, lähtudes selle võimalikust mõjust väikesaarte arengule;

4) ettepanekute esitamine Vabariigi Valitsusele seoses püsiastutusega väikesaarte nimistu täiendamise ja püsiastutuse taastamisega;

[RT I 2007, 25, 133- jõust. 01.01.2008]

5) ettepanekute esitamine Vabariigi Valitsusele väikesaarte liikluse ühenduste ning nendega seotud sadamate ja sadamarajatiste määramiseks;

6) riiklike investeringute taotlemise koordineerimine väikesaartel;

7) ettepanekute esitamine avaliku sektori töökohtade loomiseks väikesaartel;

8) soovitude andmine väikesaartel tekkivate probleemide lahendamiseks ja vahendamine konfliktolukordades;

9) muude põhimäärusega talle pandud ülesannete täitmine.

(3) Komisjoni kuulub hääleõigusega valdkonna eest vastutav minister, kaks Rahandusministeeriumi esindajat, üks Keskkonnaministeeriumi ning üks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindaja, kaks maavanemate esindajat, üks iga väikesaarte nimekirja kantud saare esindaja, üks saarte elanike huve esindavate ühingute esindaja ja kaks väikesaarte esindajate kutsutud Riigikogu liiget. Komisjoni koosseisu kinnitab Vabariigi Valitsus.

[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(4) Komisjoni esimees on regionaalpoliitika eest vastutav minister. Komisjon valib oma liikmete hulgast aseesimehe, kes asendab esimeest tema äraolekul. Komisjoni tehnilise teenindamise tagab Rahandusministeerium.

[RT I, 30.06.2015, 4- jõust. 01.09.2015]

(5) Komisjon on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt pool komisjoni koosseisust. Komisjon esitab oma ettepanekud ja seisukohad Vabariigi Valitsusele komisjoni esimehe kaudu.

(6) Komisjon tegutseb põhimääruse alusel, mille kinnitab [Vabariigi Valitsus](#).

2. peatükk OMAVALITSUSKORRALDUSE ERISUSED

§ 5. Üldkogu

(1) Üldkogu pädevuses on kooskõlastuse andmine väikesaare arengukavale, üldplaneeringule, maakasutuse üldistele põhimõtetele, transpordiühenduse arendamisele mandri või lähima suursaarega, üldkogu reglemendile ja saarevanema valimise korrale, samuti teistele saarvalla või saarelise osaga valla põhimääruses sätestatud küsimustele.

(2) Üldkogule kutsutakse ja üldkogul omavad hääleõigust kõik vähemalt 15-aastased väikesaare püsielanikud.

(3) Esimese üldkogu kutsub kokku volikogu.

(4) Üldkogu toimub vähemalt üks kord aastas.

(5) Üldkogu on otsustusvõimeline, kui sellest võtavad osa vähemalt pooled väikesaare hääleõiguslikud püsielanikud.

(6) Saarvallaks mitteoleva väikesaare üldkogu valib saarevanema. Saarevanem osaleb volikogu istungitel sõnaõigusega.

(7) Üldkogu reglement ja saarevanema valimise kord sätestatakse valla põhimääruses.

[RT I 2007, 25, 133- jõust. 01.01.2008]

§ 6. Osavalla moodustamine

(1) Osavalla moodustamise ettepaneku tegemise õigus on vähemalt pooltel väikesaare hääleõiguslikel püsielanikel.
[RT I 2007, 25, 133- jõust. 01.01.2008]

(2) Osavalla moodustamise taotlus esitatakse ning otsustatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses sätestatud korras. Vajaduse korral korraldab volikogu selles küsimuses saareelanike küsitluse või kutsub kokku üldkogu.

§ 7. Arengukavad

Saarvalla ja saarelise osaga valla arengukava peab käsitlema kõigi valla koosseisu kuuluvate väikesaarte arengut ning järgima käesoleva seaduse §-s 3 loetletud eesmärgi.

3. peatükk TEENUSED JA INFRASTRUKTUUR

§ 8. Transporditeenused

(1) Transporditeenus käesoleva seaduse mõistes on ühendus erinevat liiki transpordivahenditega väikesaare ja mandri või suursaare vahel.

(2) Väikesaartele peab olema tagatud vähemalt üks regulaarne transpordiühendus mandri või lähima suursaarega. Transpordiühenduse loomiseks vajalikku laeva-, väikelaeva- või parvlaevaliini või lennuliini toetatakse riigieelarvest vastavalt ühistranspordiseadusele.

(3) Veeteühenduse katkemisel jääolude tõttu või muul põhjusel rajatakse jäätee või tagatakse regulaarne lennuühendus Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 9. Sadamad ja veeteed

(1) Väikesaare liikluse ühendustee, mille kaudu tagatakse regulaarne liiklus mandri ja saare vahel, määrab kindlaks Vabariigi Valitsus.

(2) Väikesaare liikluse ühendustee osaks oleva sadama või sadamarajatise korrashoiu kulud kaetakse riigieelarves selleks ettenähtud vahenditest Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

(3) Väikesaare liikluse ühendustee osaks oleva sadama või sadamarajatise uuendamiseks ning veeteede süvendamiseks vajalikud vahendid nähakse ette riiklike investeeringute programmis.

§ 10. Sideteenused ja elektrienergiaga varustamine

(1) Väikesaarel peab ööpäevaringselt olema elanike avalikus kasutuses avariiside, et telefoniühenduse katkemise korral edastada elutähtsaid teateid.

(2) Riik peab tagama väikesaare varustamise elektrienergiaga. Asustuse eriseloomust tulenevad lisakulutused kompenseeritakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 11. Politsei- ja päästeasutuste tegevuse koordineerimine

Väikesaare politsei- ja päästeasutuste tegevuskava koostamisel kuulatakse ära väikesaare üldkogu arvamus.
[RT I 2010, 29, 151- jõust. 20.06.2010]

§ 11¹. Saarevaht

Väikesaarel looduskaitseaduse, muinsuskaitseaduse, jäätmeseaduse ja teiste seaduste ning kohaliku omavalitsuse õigusaktide täitmise tagamiseks ja nimetatud õigusaktidest tulenevate nõuete rikkumisest teavitamiseks võib ametisse nimetada saarevahi. Saarevahi nimetab ametisse maavanem väikesaart või saarterühma haldava kohaliku omavalitsuse ettepanekul.
[RT I 2007, 25, 133- jõust. 01.01.2008]

§ 12. Saarvaldade ja saarelise osaga valdade täiendav toetus

Riigieelarvest eraldatakse saarvaldade ja saarelise osaga valdade eelarvetesse täiendavad vahendid [Vabariigi Valitsuse](#) kehtestatud korras.

4. peatükk

MAJANDUS JA LOODUSHOID

§ 13. Majandustegevuse toetamine saartel

Riigi regionaalse arengu programmides tuleb ette näha vahendid majandustegevuse toetamiseks väikesaartel riiklike sihtotstarbeliste investeeringute, laenusoodustuste ja laenude garanteerimise kaudu.

§ 14. Loodushoid

(1) Riik toetab väikesaarte looduskeskkonna ja maastikuilme taastamisele, säilitamisele ja parandamisele suunatud tegevust riigieelarvest selleks ettenähtud programmide kaudu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ülesannete täitmiseks korraldab tegevuskava koostamist, selles vajaduse korral muudatuste tegemist ja selle elluviimist Keskkonnaministeerium.

§ 14¹. Kinnisasja ostueesõigus

(1) Saarvalla või saarelise osaga valla kohalikul omavalitsusel on väikesaarel asuva kinnisasja ostueesõigus.

(2) Kohalikul omavalitsusel ei ole ostueesõigust, kui asi võõrandatakse abikaasale, alanejale sugulasele või vanemale, samuti vennale, õele ja nende alanejatele sugulastele.

(3) Kohaliku omavalitsuse ühepoolse lihtkirjaliku avalduse alusel kantakse kinnistusraamatusse märkus selle kohta, et kinnistu on koormatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ostueesõigusega. Avalduses ja märkuse kandes tuleb viidata käesolevale paragrahvile.

(4) Kui kinnistusraamatu kandest nähtub, et kinnisasi on koormatud ostueesõigusega käesoleva paragrahvi tähenduses, saadab notar poolte kulul viie tööpäeva jooksul pärast võõrandamislepingu tõestamist lepingu koopia ostueesõiguse teostamiseks võõrandatava kinnisasja asukohajärgsele kohalikule omavalitsusele.
[RT I 2007, 25, 133- jõust. 01.01.2008]

5. peatükk

LÕPPSÄTTED

§ 15. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 16. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2004. aasta 1. jaanuaril.